

LAİK, ÇAĞDAŞ, BİLİMSEL, KAMUSAL VE DEMOKRATİK

YÜKSEKÖĞRETİM

İÇİN TÜM BİLEŞENLERİ
EĞİTİMİŞ'TE ÖRGÜTLÜ HAREKET ETMEYE

ÇAĞIRIYORUZ

Eğitimiş

Sendika

LAİK, ÇAĞDAŞ, BİLİMSEL, KAMUSAL, DEMOKRATİK
YÜKSEKÖĞRETİM İÇİN
TÜM BİLEŞENLERİ
EĞİTİMİŞ'TE ÖRGÜTLÜ HAREKET ETMEYE
ÇAĞIRIYORUZ

Eğitimiş

Yükseköğretim Kurumlarında Bilimsel, İdari ve Mali Özerklik İstiyoruz

Yükseköğretim kurumları, verdikleri eğitimin içeriği gereği, bilimsel, mali ve idari özerkliğe sahip olması gereken bilim yuvalarıdır. Özellikle 80 Askeri Darbesinden sonra kurulan YÖK aracılığıyla yükseköğretim kurumlarının özerkliği yok edilmiştir. Cılız da olsa bilimsel çabaların ve demokratik taleplerin dile getirildiği yükseköğretim kurumlarında bilim, mevcut siyasal iktidarın YÖK mekanizmasını kendi lehine kullanması ile ortadan kalkma noktasına gelmiştir.

Dünya ölçeğinde bilimsel sıralamalarda, ülkemizdeki iki yüzden fazla üniversiteden, ilk beş yüz içine giren ya hiç olmamakta ya da sadece bir iki üniversite olmaktadır. Ülkemizde sayısı her geçen gün artan üniversiteler ile “tabela üniversitesi” kavramı normalleştirilmiştir.

Vakıf üniversitelerinin açılmasının yanı sıra devlet üniversiteleri de taşeronlaştırma, döner sermaye ve teknokent uygulamaları ile piyasalaştırılmış, öğrenciler müşteri olarak görülmeye başlanmıştır.

Bilimsel anlamda çalışma yapmak neredeyse imkânsızlaştırılmıştır. Zorluklarla yapılan bilimsel çalışmalar ise siyasal iktidar tarafından hiçbir şekilde dikkate alınmamaktadır. Örneğin, depremle ilgili yayınlara kulaklar tamamen kapalı olarak, “kentsel dönüşüm” adı altında “rantsal dönüşüm” alabildiğine yol almış durumdadır. Keza siyasi iktidar çevre kirliliği konusundaki çalışmalarını dikkate almayarak, denizlerimizin, ormanlarımızın talan edilmesine göz yummaktadır.

Cumhuriyetin ilk yıllarındaki yokluk ve yoksunluk ortamında dahi kendi aşısını üretebilen Türkiye, bilimsel kuruluşlarını “kâr” etmediği için kapatıldığından, salgın sürecinde emperyalist ilaç şirketlerinin insafına terk edilmiştir. Bilimden uzaklaşmanın bedelini, en çok yoksul emekçiler ödemek zorunda bırakılmıştır.

Akademik özgürlüğe müdahale edilmemelidir. Üniversitelerde bilimsel çalışma faaliyetleri akademik özgürlükler çerçevesinde yapılandırılmalı, üniversiteler bilimsel araştırmaları baskılayan, sınırlayan, engelleyen veya kendine bağımlı hale getiren gerici, piyasacı mekanizma ve unsurlardan temizlenmelidir. Bilimsel çalışmalar bilimsel özgürlük ve özerklik kapsamında halk için yapılmalıdır.

Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Olarak Özerk Kurumlar Olmalıdır

Bilimsel özerkliğe sahip olması gereken yükseköğretim kurumlarında, popülist politikaların yerine ivedilikle çağdaş normlara uygun aklın egemen olması gerekmektedir. Bilim insanların çalışmaları, bilimin kuralları çerçevesinde değerlendirilmelidir.

Akademik unvanı almak için gerekli eğitimler ve sınavlar, akademik kadrolara atanma için yeterli sayılmalı; kişiye özel ilanlar ve kadrolar son bulmalıdır. Hukuka aykırı/keyfi/etik dışı uygulamalarla veya kadro bulunmadığı bahanesiyle, akademik personelin özlük ve ekonomik hakları gasp edilmemelidir.

Araştırma görevlisi kadrosunda doçent unvanlı olmak gibi garabetlerden ve ayıplardan yükseköğretim kurumları kurtarılmalıdır.

Akademik unvanların kazanılmasıyla eşzamanlı olarak ilgili kadrolara atamalar da yapılmalıdır. Bilimsel çalışmalar norm kadro uygulamaları ile engellenmemeli, norm kadro uygulamasına derhal son verilmelidir.

“Öğretim Üyeliğine Yükseltme ve Atama Yönetmeliği”ne 9 Mart 2021 tarihinde eklenen “İlana başvuru koşulu olarak adayların lisansüstü tez veya uzmanlık tezi adlarının bir kısmı veya tamamı yazılamayacağı gibi ilanda sadece belirli bir aday tanımlayan özel şartlara da yer verilemez” şeklindeki hükme (m. 3/3) rağmen, doktor öğretim üyeliği, doçentlik ve profesörlük atamalarında hala devam eden keyfiliğe/kayırmacılığa son verilmeli, atamalar liyakat ve akademik başarı kıstaslarına göre yapılmalıdır. Yükseköğretim kurumlarında popülist politikalara bağlı uygulamalara acilen son verilmelidir. Yükseköğretim kurumlarında açılacak akademik birimler (önlisans, lisans ya da lisansüstü programlar) ile bu birimlere ayrılacak kontenjanlar, günün koşullarına uygun bir şekilde bilimsel veriler ışığında belirlenmelidir.

Bilim insanlarına laboratuvarlardan yararlanma, yurtiçi ve yurtdışı araştırma izni ve görevlendirmelerinde eşit davranılmalıdır. Bu gibi haklardan yararlandırılmanın bir tür tehdit aracına dönüştürülmesi engellenmelidir.

Araştırma görevliliği (2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu m. 33/a, 50/d), doktor öğretim üyeliği (2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu m. 23/a) başta olmak üzere, yükseköğretim kurumu personeline dayatılan “sözleşmeli” statü son bulmalıdır. Bir yıldan kısa süreli bilimsel etkinlikler, geçici bir süre için mesleki birikimlerinden faydalanılanlar hariç tüm personel, süre yenilemesi tehdidi olmaksızın, kadrolu olmalıdır. Yükseköğretim kurumları müfredatında yer alan tüm dersler için kadrolu öğretim elemanları ders vermelidir.

Yükseköğretim kurumlarının kaynaklarından akademik personele ayrılan desteklerden yararlanmada, araştırma görevlileri ve lisansüstü öğrenciler dahil genç akademisyenlere, ayrıca doktor öğretim üyelerine öncelik verilmelidir.

Ders ücret adaletsizliği ortadan kaldırılmalıdır. Her unvan için haftalık ders yükü 10 saati geçmemelidir. Uygulamalı dersler için azami 10 saat sınırı yükseltilmeli, angarya son bulmalıdır. Azami ders yükleri, her akademik birim için ilgili akademik birimde değerlendirilmelidir. Akademik teşvik ödeneği akademik alanların şartları göz önünde bulundurularak yeniden düzenlenmeli, verilen miktar akademisyeni gerçekten teşvik edecek oranlarda olmalıdır. Akademik yayınlar niteliğine göre ders yüküne karşılık sayılmalıdır.

Yükseköğretim kurumları mali sorunlarından arındırılmalıdır. Mali özerklikleri sağlanarak tüm giderler için kaynak devlet bütçesinden sağlanmalı, yükseköğretim kurumları gelir getirici herhangi bir faaliyet yapmamalıdır. Bilimsel çalışmalar için kaynakların kullanımı konusunda yükseköğretim kurumlarının ilgili kurulları bağımsız olmalıdır. Tüm yükseköğretim kurumları öğrencileri için eğitim ücretsiz olmalı, eğitim ihtiyaçları devlet tarafından sağlanmalı, ihtiyaç duyan her öğrenciye yurt ve burs sağlanmalıdır. Yükseköğretim kurumlarında sosyal etkinliklerin sayısı artırılmalı, niteliği çeşitlendirmelidir. Tüm etkinlikler, başta öğrenciler olmak üzere, halka açık ve ücretsiz olmalıdır. Sınırlı sayıda katılım öngörülen tüm sosyal etkinliklerde öncelik, dezavantajlı gruplara verilmelidir.

Yükseköğretim Kurumları İdari Olarak Özerk Olmalıdır

Başta rektörler olmak üzere, dekanlar, müdürler gibi idareciler seçimle iş başına gelmeli, seçime tüm akademik, idari personel ile öğrenciler de katılmalıdır.

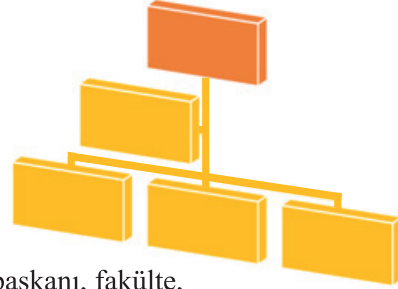
Yükseköğretim kurumlarında görevde yükselme sınavları, her yıl en az bir defa ve düzenli olarak ÖSYM tarafından yapılmalı, idari personelin kariyer planlaması politikası etkin bir şekilde yürütülmeli; lisansüstü eğitimine devam eden idari personelin derslerine devamının sağlanmasında kolaylık sağlanmalıdır.

Genel Sekreterlik kadrosu ve makamı, idari personelin gelebileceği en yüksek unvan iken, pratikte vekaleten yapılan görevlendirmelerle adeta işgal edilmiş durumdadır. Bu uygulamalar derhal son bulmalıdır. İdari personelin görevde yükselme koşulları liyakat sistemine göre yapılmalıdır.

Genel sekreter, genel sekreter yardımcısı, daire başkanı, fakülte, enstitü ve yüksekokul sekreterlikleri, görevde yükselme kriterlerinin tabii olmalı ve bu kadrolar, sınava tabii kadrolara yandaşların atanmasında kullanılan hülle makamı olmaktan kurtarılmalıdır. Görevde yükselme sınavları sadece yazılı olarak yapılmalı, mülakat kaldırılmalıdır. Unvan değişikliği için personelin ilgili eğitimi başarıyla tamamlamış olması yeterli olup, kadroya atanmak için ayrıca sınav yapılmalıdır. Biyolog, kimyager, mühendis, tekniker gibi unvanları almış olanlar için, gerekiyorsa dolu kadro değişiklikleriyle, unvan değişiklikleri derhal yapılmalıdır. Yükseköğretim kurumlarının tüm iş ve hizmetleri kadrolu personel tarafından yürütülmelidir. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'ndaki, 4A, 4B, 4C ve 4D gibi yapay ayrımlar ortadan kaldırılmalıdır. Her unvandaki eğitim emekçisinin en düşük ücreti, sendikalar tarafından belirlenen yoksulluk sınırının üstünde olmalıdır. Yükseköğretim kurumlarında yeterli sayıda personel yukarıdan gelen talimatlara göre değil, yükseköğretimin gereksinimleri doğrultusunda istihdam edilmelidir; kadro ihtiyaçları, yükseköğretim kurumlarının ilgili kurulları tarafından belirlenmelidir. Hiçbir yükseköğretim personeli, asli görevi dışındaki işlerle veya aynı anda birden fazla işle görevlendirilmemelidir.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun "Derece yükselmesinin usul ve şartları"

başlıklı (m. 68) hükmünün, şartları taşıyan her memura objektif/tarafsız biçimde uygulanması sağlanmalı, keyfi uygulamalardan kaçınılmalıdır.

Eşit işe eşit ücret uygulanmalıdır. Örneğin, Adalet Bakanlığı teşkilatında şef olarak çalışan bir personel %120 oranında özel hizmet tazminatı alırken, yükseköğretim kurumlarında bu oran %70'tir. Yükseköğretim kurumlarında çalışan idari personel ile bakanlık personeli arasındaki maaş farkları yüksek olana eşitlenerek kaldırılmalıdır.

Yükseköğretim kurumlarında başta "13/B-4" gibi hükümler, keyfiliğin ve sürgünün aracı olarak kullanılmamalıdır. Yıldırma (mobbing) ve akraba kayırmacılığı gibi keyfi uygulamalara son verilmeli; Anayasada "suçluluğu mahkeme kararı ile saptanıncaya kadar kimse suçlu sayılamaz"(m. 15/son) şeklinde ifade edilen evrensel hukuk ilkesine uygun davranılmalıdır.

Rektör başta olmak üzere, tüm idarecilerin tek başına kullandıkları tüm yetkiler kurullara devredilmelidir. "Görülen lüzum üzerine" keyfiliğine son verilmeli, her atama ve görevlendirme için mevzuata ve hayatın olağan akışına uygun gerekçeler olmalıdır.

Yükseköğretim Kurumları İş Barışının Sağlandığı Kurumlar Olmalıdır

Yükseköğretim kurumlarında idarenin tüm faaliyetlerini incelemek üzere, kurumda örgütlü tüm sendikaların yer aldığı bir komisyon kurulmalıdır. Her bir yükseköğretim kurumunda toplu sözleşme yapma yetkisi olmalıdır.

Tüm öğretim elemanlarının yeşil pasaport alabilmesine imkân veren hukuki düzenleme yapılmalıdır.

Kadro derecesinin engel olması nedeniyle personelin hak ettiği halde yararlanamadığı başta yeşil pasaport hakkı gibi tüm sosyal, özlük ve ekonomik hakları derhal karşılanmalı bu güne kadar yaşanan kayıplar telafi edilmelidir.

Personelin çalışma ortamı olarak, Bilim Kurulu tarafından öngörülen standartlarda yeterli alan sağlanmalı ve bu çalışma alanlarının düzenli havalandırılması için gerekli tedbirler alınmalıdır.

Kurum bünyesinde işçi sağlığı ve iş güvenliği tedbirleri alınmalı ve hassasiyetle uygulanmalıdır. Akademik ve idari personelin, süresi içinde kullanmadıkları yıllık izinlerinin, mevzuatta belirtilen günlük yevmiye ile telafi edilmelidir.

Personel servisleri ücretsiz olmalı ve tüm personelin yerleşim yerleri dikkate alınarak güzergah planlaması yapılmalıdır.

Talep eden tüm personelin barınma ihtiyacını karşılayacak şekilde lojman inşa edilmeli ve lojmanlardan yararlanmak herhangi bir ücrete tabi olmamalıdır. Lojman tahsisi yapılırken unvan değil, ailedeki birey sayısı, gelir durumu, başka konutun varlığı, kıdem gibi hususlar dikkate alınmalıdır. Lojman tahsis komisyonlarında yükseköğretim kurumlarında örgütlü tüm sendikaların temsilcileri katılmalıdır.

Yükseköğretim personelinin çocukları için, her bir yerleşkede en az bir tane olmak üzere, ücretsiz kreş ve anasınıfı hizmeti verilmelidir. Yerleşkelerin geniş bir alana yayılmış olması durumunda, kreş sayıları ve konumları personelin en iyi şekilde yararlanmasına uygun olarak tasarlanmalıdır.

Yükseköğretim kurumları geniş bir yelpazede eğitim hizmeti verdiklerinden, ilgili birimdeki tüm personel aynı özlük, sosyal ve mali haklardan yararlanmalıdır. Bu yararlandırma, nesnel ve hakkaniyete uygun olarak yapılmalıdır. Örneğin, sağlık birimlerinde görev yapan tüm personel, özellikle salgın sürecinde mağdur olmuştur ve olmaya devam etmektedir.

Hem ağır çalışma koşulları altında görev yapmışlar hem de bunun herhangi bir karşılığını alamamışlardır. Dahası kreş eksikliği gibi durumlarda, çocukları ve işleri arasında tercih yapmaya zorlanmışlardır. İvedilikle hastane kreşleri tekrar açılmalı ve 7/24 hizmet verecek biçimde yapılandırılmalıdır. Merkezi sınav görevleri talep eden tüm personele, unvan ayırımı yapılmaksızın sıra ile verilmelidir.

Kantinler ve yemekhaneler, kurum tarafından kadrolu personel eliyle hizmet verecek şekilde yapılandırılmalıdır. Personel yemekhanesinde yemekler, kaliteli ve ücretsiz olmalıdır. Kantinlerdeki ürün fiyatları belirlenirken kâr oranı %5'i geçmemelidir.

Akademik ve idari personelin kurumlar arası nakil hakları tanınmalıdır. Eğitim, eş durumu, sağlık durumu, can güvenliği vb durumlarda nakil talepleri, kadro karşılığı aranmaksızın ivedilikle yapılmalıdır.

Yükseköğretim kurumu güvenlik personeli, sadece kuruma ve personele karşı olası kural ihlallerini önleyici tedbirler almalı, öğrenci eylemlerinde kolluk olarak kesinlikle görevlendirilmemelidir.

İş için kullanılan tüm bilgisayarlar ve diğer teknik donanımlar, günün koşullarına uygun hale getirilmelidir.

Vergide adaletin sağlanması için yükseköğretim personelinin maaşlarının asgari ücret kadar olan kısmı gelir vergisine tabi olmamalı, aşan kısmı da %15 sabit gelir vergisi üzerinden vergilendirilmelidir.

Tüm yükseköğretim personeline yükseköğretim tazminatı ve eğitim öğretim tazminatı nesnel ve adil ölçüler içerisinde verilmelidir.

Yükseköğretim personelinin maaşının yatırılacağı bankanın belirlendiği, bankalarla yapılacak olan promosyon ihalelerine, yükseköğretim kurumunda örgütlü tüm sendikaların temsilcileri söz sahibi olarak katılmalıdır.

EĞİTİMİŞ EĞİTİM VE BİLİM İŞGÖRENLERİ SENDİKASI

LAİK, ÇAĞDAŞ, BİLİMSEL, KAMUSAL VE DEMOKRATİK
YÜKSEKÖĞRETİM İÇİN...

SAHİBİ

KADEM ÖZBAY

(Eğitimiş Genel Başkanı)

YAYINA HAZIRLIK

EĞİTİMİŞ

(YÜKSEKÖĞRETİM KOMİSYONU)

GRAFİK-TASARIM

HAKAN ÇELİKARSLAN

BASKI

ARALIK 2021, ANKARA

Eğitimiş

EĞİTİMİŞ'TE ÖRGÜTLEN